

STATSVETENSKAPLIGA INSTITUTIONEN

ASYLSÖKANDE BARNNS RÄTTIGHETER OCH BARNKONVENTIONEN

En jämförande studie av rättighetsdiskursen i
Sverige och Danmark

Linnéa Johansson

Uppsats:	Kandidatuppsats Europakunskap 15 hp
Program:	Europaprogrammet
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	HT 2016
Handledare:	Ulla Björnberg
Examinator:	
Rapport nr:	

Abstract

The aim of the study is to investigate the rights of asylum seeking children in Denmark and Sweden, whether children rights actors in respective country consider these rights as being followed and whether these rights can be seen as comparable to the rights stated in the United Nations Convention on the Rights of the Child (CRC). The overarching question is which tensions between the CRC and the national legislation regarding asylum seeking children might exist and how the discourse regarding these rights vary between Denmark and Sweden. This is explored through analysis of national legislation concerning aliens and children and reports with critique from different children rights actors. The study shows that neither of the countries – in accordance with the children rights actors - can be seen as fully satisfying the rights of the child as stated in the CRC. The study also shows that there is a difference between the Danish and Swedish discourse regarding asylum seeking children's rights. The standpoint of Denmark is - compared to the Swedish case - more aimed at separating the asylum seeking children from the children already citizens.

Key words

CRC, asylum seeking children, children's rights, Denmark, Sweden, discourse, governance.

Sökord

Barnkonventionen, asylsökande barn, barns rättigheter, Danmark, Sverige, diskurs, styrning.

Titel: Asylsökande barns rättigheter och Barnkonventionen. En jämförande studie av rättighetsdiskursen i Danmark och Sverige.

Författare: Linnéa Johansson

Handledare: Ulla Björnberg

Termin: HT 2016

Antal ord i uppsatsen: 12884

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	4
1.1 INTRODUKTION OCH PROBLEMFORMULERING	4
1.2 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING	5
1.3 AVGRÄNSNING OCH DEFINITIONER	5
1.3.1 Flykting, skyddsbehövande, kvotflykting, asylsökande, nyanländ, odokumenterad.	5
1.3.2 Barn	6
1.3.3 Aktörskap.....	6
2. BAKGRUND	7
2.1 FLYKTINGDISKURS OCH MEDBORGARSKAP: EN JÄMFÖRELSE	7
2.2 FLYKTINGPOLITIK	8
2.3 ASYLPROCESSEN: ANSVAR OCH MOTTAGANDE.....	9
3. TIDIGARE FORSKNING	10
3.1 BARNKONVENTIONEN I SVERIGE OCH DANMARK	10
3.2 ASYLSÖKANDE BARN SOM RÄTTIGHETSBJÄRNARE	11
4. TEORI	13
4.1 DISKURS OCH STYRNING	13
4.2 MIGRATION OCH STYRNING	15
4.3 TEORETISKT RAMVERK	16
5. METOD	17
5.1 TYP AV STUDIE OCH MATERIAL.....	17
5.2 KRITISK GRANSKNING AV METODEN.....	19
6. ANALYS	19
6.1 ANALYSSCHEMA	20
6.2 RÄTT TILL SKYDD: UPPEHÅLLSTILLSTÅND OCH FAMILJEÅTERFÖRENING	21
6.2.1 Sverige	21
6.2.2 Danmark	22
6.3 RÄTT ATT HÖRAS I ASYLPROCESSEN	25
6.3.1 Sverige	25
6.3.2 Danmark	25
6.4 RÄTT TILL SKOLA PÅ LIKA VILLKOR.....	26
6.4.1 Sverige	26
6.4.2 Danmark	27
6.5 RÄTT TILL HÄLSA PÅ LIKA VILLKOR.....	28
6.5.1 Sverige	28
6.5.2 Danmark	29
7. DISKUSSION AV RESULTAT	30
8. AVSLUTANDE REFLEKTIONER	34
9. KÄLLFÖRTECKNING	36

1. Inledning

1.1 Introduktion och problemformulering

I slutet av 2015 befann sig 65.3 miljoner människor på flykt vilket är den högsta noterade siffran någonsin. 51% av dessa är barn (UNHCR, 2016a). De människor som kommer till Europa representerar enbart en bråkdel av det totala antalet människor på flykt. De ökade flyktingtalen har kommit att bli en het fråga inom EU och åtgärder har vidtagits för att på olika sätt begränsa inflödet av människor till Europa samt för att åstadkomma en mer jämn fördelning av asylsökande inom unionen (Svahn, 2016, 13 mars, Tronarp, 2015, 25 september), åtgärder som minst sagt misslyckats. Misslyckandet med att fördela flyktingar mellan medlemsländerna har medfört att flertalet länder skiftat position i flykting- och invandringsrelaterade frågor. Principer om rättvis fördelning och solidaritet mellan medlemsländer verkar ha tagit över flykting- och invandringsdiskussionen, istället för solidaritet gentemot flyktingarna i sig.

Danmark och Sverige är två länder som ligger geografiskt nära varandra och som båda tillhör den socialdemokratiska välfärdsregimen, se exempelvis Esping-Anderssen (1990). Danmark och Sverige har historiskt sett tillämpat en relativt liberal asylpolitik och haft en bredare definition av flyktingstatus än den i Genèvekonventionen (Sainsbury, 2012:21). Länderna uppvisar trots detta betydande skillnader i samhällsdiskursen kring invandring samtidigt som båda länders flyktingpolitik utvecklats till att bli allt mer restriktiv de senare åren. Barn på flykt är inget nytt fenomen och till Sverige liksom Danmark kommer såväl ensamkommande som ackompanjerade barn för att söka asyl. Barn i Danmark och Sverige har det generellt sett bra. De flesta barn i de nordiska länderna växer upp i en trygg hemmamiljö och barnfattigdomen är lägre än i resterande OECD-länder. Karaktäristiskt för de nordiska länderna är att barn inte ses enbart som familjens, utan samhällets ansvar. I syfte att minimera social ojämlikhet finns en rad omfördelade insatser såsom föräldraledighet, ekonomiskt stöd till föräldrar och särskild ekonomisk ersättning till ensamstående föräldrar (Björnberg & Ottosen, 2013). Förenta Nationernas (härefter FN:s) konvention om barnets rättigheter från 1989 (härefter FN:s Barnkonvention eller Barnkonventionen) fastslår de för barn specifika rättigheterna och verkar därför som en förlängning av FN:s deklaration av de mänskliga rättigheterna från 1948. Sverige har liksom Danmark fått kritik från internationellt håll för att inte i tillräcklig utsträckning ta alla barns rättigheter i beaktning (Utrikesdepartementet 2010, von Hall, 4 februari 2015). Det finns tydliga spänningar mellan å ena sidan nationalstaters önskan om att kontrollera invandringen till landet och å andra sidan Barnkonventionen och barnets rättigheter.

1.2 Syfte och frågeställning

Både Sverige och Danmark har ratificerat FN:s Barnkonvention utan att inkorporera den i nationell lagstiftning. Även en ratificerad konvention är juridiskt bindande och de stater som skrivit under konventionen förpliktigar sig också att följa den (Unicef Sverige, u.å.). Studiens syfte är att belysa eventuella motsättningar mellan asylsökande barns konstitutionella och reella rättigheter genom att analysera respektive lands lagstiftning på området, samt rapporter med respons på nämnda lagstiftning från olika barnrättsaktörer. Då Sverige liksom Danmark fått kritik från olika håll för att inte efterleva Barnkonventionen syftar studien till att undersöka de diskurser som finns kring 1) vilka rättigheter asylsökande barn har, 2) huruvida utvalda barnrättsaktörer anser att dessa rättigheter efterlevs i praxis och 3) huruvida dessa rättigheter kan anses vara förenliga med FN:s Barnkonvention. Min övergripande frågeställning lyder:

- Vilka motsättningar finns mellan Barnkonventionen och nationell lagstiftning gällande asylsökande barns rättigheter?
- Hur skiljer sig diskurserna rörande dessa rättigheter mellan Danmark och Sverige?

1.3 Avgränsning och definitioner

Studiens fokus är Danmark och Sverige då de liknar varandra i många frågor. Båda tillhör den socialdemokratiska välfärdsregimen och har liknande barn- och familjepolitik (Björnberg & Ottosen, 2013). Danmark och Sverige är intressanta jämförelseobjekt i och med de skärpningar som gjorts i asyllagstiftningen i respektive land på senare tid. Studien behandlar asylsökande barn då det inbegriper både de barn som bedöms ha flyktingstatus och de som bedöms ha status som skyddsbehövande. Asylsökande inbegriper de barn som söker asyl tillsammans med sin familj och de barn som kommit ensamma till landet. Huvudfokus i studien är barnens rättigheter, men för att få förståelse för barnens rättigheter krävs viss bakgrundsinformation om vuxna asylsökande och den övergripande flyktingdiskursen.

1.3.1 Flykting, skyddsbehövande, kvotflykting, asylsökande, nyanländ, odokumenterad.

Enligt FN:s flyktingorgan UNHCR är en flykting en person som

... flytt sitt land med anledning av en välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, religion, tillhörighet till en viss samhällsgrupp eller politisk uppfattning, som

befinner sig utanför det land, vari han är medborgare och som på grund av tidigare nämnd fruktan inte kan eller vill återvända till det landet (UNHCR, 2016b).

En skyddsbehövande är andra personer än de som bedömts ha flyktingstatus enligt FN:s flyktingkonvention men som kan få uppehållstillstånd på andra skyddsgrunder (Migrationsverket, 2015). En kvotflykting är en utländsk medborgare som redan före avresa till Sverige fått uppehållstillstånd inom den flyktingkvot regeringen fastslagit. Det är FN:s flyktingorgan som väljer ut kvotflyktingar. En asylsökande är en utländsk medborgare som tagit sig till ett land och begärt skydd, men som ännu inte fått sin ansökan prövad av ansvarig myndighet (Migrationsverket, 2015). En nyanländ är en person som har beviljats uppehållstillstånd med flyktingskäl eller andra skyddsskäl. Även de anhöriga till dessa personer räknas som nyanlända (Migrationsverket, 2014). En odokumenterad är en person som uppehåller sig i ett land utan tillstånd (Migrationsinfo, 2016).

1.3.2 Barn

Ett barn är enligt FN:s Barnkonvention alla människor under 18 år (FN, 1989). Barn har, i egenskap av att de är barn, andra asylskäl än vuxna. Barns asylskäl ska utredas med hänsyn till barnets ålder och med särskild vikt på barnspecifika förföljelsegrunder såsom förföljelse av en närstående, sexuell exploatering, kvinnlig könsstympning eller risk att värvas till militära styrkor. Barn som ansöker om asyl tillsammans med sin familj bör alltid utredas separat. Utöver ålder måste faktorer såsom barnspecifika rättigheter och barnets utvecklingsnivå tas i beaktning för att garantera en säker tillämpning av de kriterier som berättigar till flyktingstatus (UNHCR, UNICEF & Migrationsverket, 2014). Att barn ses som innehavare av egna asylskäl utgör en viktig del i studiens analys.

1.3.3 Aktörskap

En individ som handlar avsiktligt kallas för person eller aktör. Aktör eller person används när en individ handlar av egen kraft och/eller utifrån egna behov (Engdahl & Larsson, 2011:33). Aktörskap kan beskrivas som en persons förmåga att handla (Ottosson, 2016). Att se barn som aktörer utgör en viktig del i Barnkonventionen.

2. Bakgrund

Viss bakgrundsinformation krävs för att förstå studiens syfte och sammanhang. Kapitlet beskriver den diskurs som finns kring invandring i Sverige och Danmark. En förståelse för respektive lands invandringsdiskurs är viktig för att kunna förstå varför lagstiftning och mottagande ser ut på ett visst sätt. Därefter redogörs för respektive lands lagstiftning för asyl och uppehållstillstånd med de lagändringar som gjorts de senaste åren i centrum. Slutligen redogörs för asylprocess och mottagande i respektive land med barnets roll i fokus.

2.1 Flyktingdiskurs och medborgarskap: en jämförelse

Sainsbury (2012) definierar Danmark som en *restrictive incorporation regime* och Sverige som en *inclusive incorporation regime*, vilket kan vara till hjälp för att förstå de skillnader som finns i ländernas flyktingpolitik. Medborgarskap är en viktig del i integrationsprocessen och kan liknas vid en slutstation. Centralt i diskussionen om medborgarskap är ”naturalisation” som innebär förvärv av medborgarskap. I Danmark är bidrag till asylsökande och nyanlända i stor utsträckning behovsprövade och rättigheter baserade på medborgarskap har blivit vanligare (Sainsbury, 2012:20). Danmark har hårda krav på medborgarskap och för att bli dansk medborgare krävs goda kunskaper i danska, kunskaper om det danska samhället och den danska kulturen samt ekonomisk självständighet. Personen i fråga ska ha bott i landet i sju år och måste svära en lojalitetsed. Danmark tillåter inte dubbla medborgarskap. För att bli dansk medborgare måste individen avsäga sig sitt ursprungliga medborgarskap. Det danska systemet medför en samhällsdifferentiering som innebär *full benefits for Danes and second-class benefits for newcomers during their first seven years in Denmark* (Sainsbury, 2012:28). I Sverige är bidrag universella och riktas därmed till individer bosatta i Sverige. Sverige har i jämförelse med Danmark liberala krav på naturalisering. Tidskravet för medborgarskap är 5 års bosättning i Sverige. I Sverige är dubbla medborgarskap möjligt sedan 2001 (Sainsbury, 2012:5-6). Sainsbury (2012) menar att då Sverige har en mycket neutral inställning till naturalisering, samtidigt som man i Danmark har gjort kraven på naturalisering hårdare har man antagit två olika policy-mål. Målet är i Sverige att medborgarskap ska vara möjligt för nyanlända och ett samhälle som är *characterized by mutual respect and tolerance, in which everyone irrespective of background takes part and is jointly responsible* (Sainsbury, 2012:39). Målet i Danmark är att reducera antalet naturaliseringar, det vill säga att färre ska kunna bli danska medborgare (Sainsbury, 2012:36).

2.2 Flyktingpolitik

Sainsburys analys om inkluderande eller restriktiva inkorporeringsregimer kan verka som grund för att förstå respektive lands flyktingpolitik. Sverige har historiskt sett haft en frikostig invandringspolitik, oavsett politisk färg på styrande regering. Med anledning av situationen i Syrien gavs alla syrier permanent uppehållstillstånd i Sverige mellan åren 2013-2015 (Migrationsverket, 2016a). Det höga söktrycket under 2015 medförde åtgärder från regeringshåll med syftet att minska antalet asylsökande i Sverige. 2016 beslutades om en tillfällig ändring av Utlänningslagen som ska gälla i tre år. Asylsökande, med undantag för kvotflyktingar, tilldelas tillfälliga uppehållstillstånd. För dem som bedöms ha flyktingstatus gäller uppehållstillstånd i tre år. För dem som bedöms vara övriga skyddsbehövande gäller de i 13 månader. Kategorin övriga skyddsbehövande inkluderade tidigare de som behöver skydd på grund av yttre eller inre väpnad konflikt, känner en välgrundad fruktan för att utsättas för allvarliga övergrepp eller på grund av andra svåra motsättningar i landet. Dessa ges inte längre uppehållstillstånd. Möjligheten till uppehållstillstånd för de barn som bedöms vara i behov av skydd på grund särskilt ömmande omständigheter är enbart möjligt om en utvisning skulle strida mot *ett svenskt konventionsåtagande* (SFS 2016:752). Möjligheten till familjeåterförening har kraftigt begränsats och är endast en möjlighet om en individ som beviljats ett tillfälligt uppehållstillstånd bedöms ha *välgrundade utsikter att beviljas ett permanent uppehållstillstånd* (SFS 2016:752). De ändringar som gjorts i svensk asyllagstiftning under 2016 innebär att diskursen kring svensk invandring kommit att ändras till att bli mer nationalistisk.

I Danmark regerade under åren 2001-2011 Dansk Folkeparti under två perioder tillsammans med de två borgerliga partierna Venstre och Konservative Folkeparti. Under dessa år blev dansk invandringspolitik betydligt mer restriktiv. Åren 2011-2015 regerade en center-vänster koalition i Danmark vilket innebar lättnader i invandringpolitiken. Sedan 2015 regerar högerpartiet Venstre. I början på 2015 infördes en så kallad ettårs-status riktad särskilt mot asylsökande syrier och innebär ett svagare och kortare skydd för dem som har flytt på grund av den generella situationen i sitt land, men inte är hotade som person (Refugees.dk, 2016). 2015 lades förslag om en ny, strängare asyllagstiftning med ambitionen att färre flyktingar ska söka sig till landet. Flyktingar med tillfällig skyddsstatus får nu vänta tre år på familjeåterförening. Förslaget innebar också att asylsökande själva ska betala för boendet på asylförläggning, om de har pengar till det. Polisen ges rätt att beslagta tillgångar vars värde överstiger 10000DKK

för att flyktingen på så sätt ska bidra till att bekosta asylprocessen. Ägodelar med affektionsvärde som smycken undantas från regeln (Landguiden, 2016).

Den danska flyktingpolitiken har sedan början av 2000-talet utvecklats till att bli allt mer restriktiv. Sverige bedrev fram till 2015/2016 fortsatt en generös flyktingpolitik. 2015/2016 kan ses som en brytpunkt då även svensk invandringspolitik blev mer restriktiv.

2.3 Asylprocessen: ansvar och mottagande

Det svenska Migrationsverket ansvarar för att ta emot, handlägga och besluta i asylärenden. Asylprocessen inleds med att en ansökan om asyl lämnas in hos Migrationsverket. När en asylansökan lämnas in hålls ett första ansökningssamtal med syfte att fastställa den sökandes identitet, varför personen vill söka asyl och hur personen tagit sig till Sverige. Därefter påbörjas själva asylutredningen (Migrationsverket, 2016b). Utöver asylprocessen ansvarar Migrationsverket för boende till asylsökande och deras eventuella familjer, ekonomiska ersättningar och den organiserade sysselsättningen. Boendet utgörs ofta av en lägenhet som delas med andra, men en familj alltid ska få ett eget rum. Migrationsverket ansvarar för att anvisa kommuner till de ensamkommande barnen samt för dessas asylutredning. Det är respektive kommun som ansvarar för allt annat rörande de ensamkommande flyktingbarnen (SKL, 2015). Asylsökande under 18 år har rätt till samma kostnadsfria sjukvård och tandvård som andra barn i Sverige (Migrationsverket, 2016c). Asylsökande barn har under asylprocessen rätt till skolgång på samma villkor som andra barn i kommunen där de bor. Till skillnad från barn som är svenska medborgare har asylsökande barn ingen skolplikt. Rätten till skolgång gäller förskola, grundskola och gymnasium. För gymnasiestudier krävs att dessa påbörjas innan den asylsökande fyllt 18 år (Migrationsverket, 2016d).

Den danska Udlæningestyrelsen ansvarar för att ta emot, handlägga och ta beslut i asylärenden i Danmark. Asylprocessen inleds med att en ansökan om asyl lämnas in antingen på en polisstation i Danmark eller på ett ankomstcenter på Sandholm. Kort efter att ansökan om asyl lämnats in hålls en intervju med syftet att bestämma den sökandes identitet, varför personen söker asyl och hur personen tagit sig till Danmark. Beslut om asyl brukar kunna fattas redan efter en första intervju (Ny i Danmark, 2015). Under asylprocessen är det Udlæningestyrelsen som ansvarar för boende och ekonomiska bidrag till de asylsökande. Boendet utgörs av ankomstboenden eller förläggningar och drivs tillsammans med Röda Korset och kommuner

(Ny i Danmark, 2016a, 2016b). Asylsökande barn har rätt till samma vård som andra barn i Danmark (Ny i Danmark, 2016c). Asylsökande barn erbjuds undervisning på, alternativt i anslutning till, asylcentret där de bor. Vissa barn erbjuds delta i undervisningen på Folkeskolan (Ny i Danmark, 2016d). När en individ fått sin asylansökan beviljad anvisar Udlæningestyrelsen denna till en kommun som sedan ansvarar för individens integration.

Den danska Udlæningestyrelsen verkar ha i princip samma ansvar som det svenska Migrationsverket. Jag tolkar informationen på nydanmark.dk som att Udlæningestyrelsen ansvarar också för de ensamkommande flyktingbarnen, vilket skiljer sig åt från Sverige där det är kommunen som ansvarar för dessa.

3. Tidigare forskning

I det här avsnittet redogörs för den tidigare forskning som finns kring Barnkonventionen relaterat till asylsökande barn i Danmark och Sverige. Fokus ligger på konventionens ställning och dess funktion som ratificerad men inte inkorporerad i lagstiftning. Därefter redogörs för de diskurser kring barn och människor på flykt som finns i forskning kring asylsökande barn och Barnkonventionen.

3.1 Barnkonventionen i Sverige och Danmark

Det finns en motsättning mellan å ena sidan barns rättigheter enligt Barnkonventionen där barnets bästa ska sättas i första rummet och å andra sidan staters behov eller snarare önskan att reglera invandringen (Eastmond & Ascher, 2011, Andersson et. al., 2010:19, Ottosson, 2016:65). Övervakning av nationsgränser anses ha en universell status där barns rättigheter över nationsgränser underordnas (Vitus & Lidén, 2010, Lundberg, 2013:72). Barns rättigheter i Sverige och Danmark är intressant att studera då länderna var bland de första att skriva under Barnkonventionen och generellt ses som länder värnande om barns rättigheter (Heimer & Palme, 2016, Eastmond & Ascher, 2011). Barnkonventionen har uppmärksammats i olika stor utsträckning i Sverige och Danmark. I dansk politik, lagstiftning och debatt har Barnkonventionen en marginell betydelse och år 2001 stoppade regeringen ett inkorporerande av konventionen i dansk lag. Detta innebär att varken den danska Serviceloven eller den danska Udlændingeloven hänvisar till FN:s Barnkonvention (Vitus & Lidén, 2013:84). Jorgensen, Leth & Montgomery (2011) anser också de att Barnkonventionen är osynlig och anonym i det politiska fältet och den samhälleliga opinionen i Danmark. Vitus & Lidén (2010) menar att

problematiken med Barnkonventionen i Danmark främst inte rör dess status, utan dess relevans i praktiken då konventionen enligt dem har liten betydelse för den danska asylpolitikens implementering. Barnkonventionen är inte heller i Sverige inkorporerad i lagstiftningen, utan enbart ratificerad. Barnombudsmannen sade år 2012 att svensk lagstiftning inte lever upp till Barnkonventionen (Heimer & Palme, 2016). Andersson (2010) menar att den svenska översättningen av Barnkonventionen är misslyckad, då den svenska utlänningslagen formuleringsmässigt haltar i förhållande till konventionen (Andersson, 2010:39). I den danska debatten om asylpolitik är barns behov och rättigheter av marginell betydelse (Vitus & Lidén, 2013:85). Jorgensen et. al. (2011) anser att det i Danmark finns en diskrepans mellan retorik och praktik i hanterandet av barns rättigheter. Medvetenheten hos kommunala tjänstemän om Barnkonventionen är låg och konventionen används inte som ett instrument i myndighetskontakter med barn (Jorgensen et. al., 2011). Lundberg (2011) och Ottosson (2016) menar att det finns diskrepanser även i det svenska asylsystemet mellan principen om barnets bästa och Migrationsverkets användning av densamma i kontakt med barn i asylprocessen.

3.2 Asylsökande barn som rättighetsbärare

Heimer & Palme (2016) menar att barn tenderar att ses som *becomings* snarare än *beings*. Vad som är i barnets intresse bestäms av någon annan då barnet i första hand ses som sårbart. Det här kan kopplas till Ottosson (2016) och ”barnperspektiv” som avser en vuxens tolkning av ett barns situation. ”Barnperspektiv” behandlar inte enbart barnets egna yttranden, utan kan också innebära en vuxens bedömning av vad som är bra för barn. ”Barnperspektiv” kan också syfta till lagar, regler och riktlinjer för exempelvis barns bästa och barns rätt att höras. Även Barnkonventionens artiklar är vuxnas tolkning av vad som är bra för barn (Ottosson, 2016:14). Att se barn som aktörer utgör en del i barnens välfärd. Barns möjlighet till deltagande och möjlighet att höras är viktigt för att kunna ta del av sina rättigheter. Svensk lagstiftning tenderar att erkänna föräldrars rättigheter framför barnens rätt till deltagande och rätten att få sin röst hörd (Heimer & Palme, 2016). Att se människor som aktörer med handlingsförmåga är en viktig motpol till den stereotypa bilden av en asylsökande (Andersson et. al., 2010:23). Gruppen barn tenderar att ses som passiva och sårbara och därmed i behov av skydd från vuxna. Ett sådant synsätt riskerar enligt Ottosson (2016) att förbise barns aktörskap och istället främst se dem som styrbara objekt (Ottosson, 2016:19). Gällande ensamkommande asylsökande finns en tanke om dem som ankarbarn. ”Ankarbarn” syftar till situationer där föräldrar skickar barn i förväg till Europa för att när barnet väl fått uppehållstillstånd själva kunna migrera. Föräldrarna framställs som lycksökare som använder sig av sina barn för egen vinning. Barnen tenderar att

framställas som passiva, vilket förringar barnets egen insats att ta sig ända till Europa. Diskursen om ankarbarn riskerar därför att förringa barnens aktörskap (Stretmo, 2010:258-259). Watters (2007) tar upp hur asylsökande barn talas om i termer av trauma, utsatthet, socio-emotionella problem och risk. Han menar att det givetvis finns asylsökande barn med de här problemen och som har post-traumatiska stressyndrom eller liknande. Risken är enligt honom att samhället på grund av bilden av barn som utsatta erbjuder asylsökande rollen som sjuk snarare än det som de faktiskt söker; möjlighet att förvärva medborgarskap som en del i skapandet av ett nytt liv (Watters, 2007:184). Att asylsökande barns mentala hälsa är det som lyfts i första hand medför att barnen skildras som passiva objekt snarare än aktörer. Diskurser om hänsyn till barns bästa och barn som rättighetsbärare får ofta stå tillbaka till förmån för diskurser om barn som sårbara (Ottosson, 2016:19). Asylsökande barn ska enligt Barnkonventionen höras i asylprocessen. Barn, vare sig de söker asyl tillsammans med sin familj eller som ensamkommande, ges förhållandevis lite uppmärksamhet gällande deras egna rättigheter (Andersson et. al., 2005:6). I Sverige beaktas som regel inte barnets egna asylskäl, utan familjers skyddsbehov bedöms i huvudsak utifrån vuxna asylsökande, främst mannens, erfarenhet av förföljelse. Kvinnor och barn beskrivs som bihang vars erfarenheter kommer i skymundan. (Ottosson, 2016:19, Lundberg, 2013:70). Även barn i Danmark som ansöker om asyl tillsammans med sina föräldrar betraktas främst som en del av familjeenheten och intervjuas inte individuellt i asylprocessen (Vitus & Lidén, 2013:92). I Danmark går de flesta asylsökande barn i skolor organiserade särskilt för dem i anslutning till asylcentret. Dessa skolor drivs av danska Röda Korset. Eleverna har inte möjlighet att avlägga en examen och de får inget avgångsbetyg. Det här är ett exempel på en situation där barnet inte ses som bärare av individuella rättigheter och där barnets politiska identitet som asylsökande sätts framför deras politiska identitet som barn (Vitus & Lidén, 2013:91).

Asylsökande barn kan anses befinna sig i dubbla positioner som både barn och asylsökande. Ottosson (2016) menar att flyktingar som grupp ses som ett hot mot nationalstatssystemet där flyktingen är en anomali, eftersom denne inte längre befinner sig i sin nationalstat. Den ”nationella ordningen” handlar om den moderna människans världsbild i vilken nationalstaten är den naturliga hemvisten. Nationalstaten är här utgångspunkten i fråga om identitet och tillhörighet, vilket gör att flyktingen existerar utanför rådande system (Ottosson, 2016:18). Detta hot uttrycks genom en ökande så kallad säkerhetsisering med åtgärder att hindra människor att söka asyl i EU (Ottosson, 2016:19). Flyktingar beskrivs ofta som en homogen grupp vars enda egenskap av betydelse är deras flyktingskap (Ottosson, 2016:19). Asylsökande barn

liksom asylsökande vuxna omfattas av en exkluderande politisk diskurs om invandringskontroll där asylsökande framställs som hotfulla och opålitliga (Ottosson 2016:20). Om barn främst definieras som asylsökande regleras deras rättigheter av asylopolitiska lagar som präglas av en exkluderande logik där de som hör till nationen skiljs från de som inte kan få samma tillhörighet. Den motsatta, inkluderande logiken grundar sig i Barnkonventionen och barnets rättigheter och innebär att barn ska ha de rättigheter som alla barn i nationen har. Den danska asylopolitiken och dess icke-integrerande karaktär stänger ute barn från en mängd sammanhang och bidrar på så sätt till att hålla fast dessa barn i en identitet som asylsökande (Vitus & Lidén, 2013:98, Watters, 2007:183).

Forskningen ovan är tydligt kritisk mot Danmarks och Sveriges tillämpning av Barnkonventionen. Forskningen har varit enig om vikten av att se barn som aktörer istället för som styrbara objekt. Slutligen pekar forskningen på skolans roll som en del i barnet som aktör och rättighetsbärare. Skolan är en viktig samhällsinstitution för nyanlända barn då den bidrar till normalisering och ger barnen möjlighet att skapa ett socialt nätverk (Tursunovic, 2010). Barnets rättigheter verkar ofta få stå tillbaka till förmån för staters önskan att reglera och kontrollera invandringen.

4. Teori

Mycket av den tidigare forskningen behandlar hur barn på flykt tillskrivs vissa egenskaper och kategoriseras som en särskild grupp med sitt flyktingskap som gemensam nämnare. Forskningen beskriver också staters önskan att reglera invandringen framför asylsökande barns rättigheter. Studiens teoretiska utgångspunkt är därför teorier om diskurs och styrning kopplade till teorier om migration. Gällande migrationsteorin görs försök till utveckling för att bättre förstå just den statliga styrningen som är teoretiskt huvudfokus. Slutligen redogörs för hur dessa bildar studiens teoretiska ramverk.

4.1 Diskurs och styrning

En diskurs talar om vad som är möjligt att säga eller tänka i en viss kontext. Diskurser kan behandla övergripande regelverk såsom lagstiftning men också de mer mellanmännsliga regelverken, alltså de regler som rör det mänskliga agerandet (Stretmo, 2010:245). Diskurser är konstruerade som ett försök att dominera ett diskursivt fält och skapa ett centrum (Laclau & Mouffe, 2001:112). Diskursanalys handlar främst om att belysa maktförhållanden i samhället.

Målet med en diskursanalys är inte att ta reda på sanningen om verkligheten, exempelvis vilka grupper som finns i samhället. Målet är istället att beskriva hur en diskurs konstruerar verkligheten, det vill säga hur människor eller grupper uppfattar sin eller andras identitet i samhället (Rear & Jones, 2013). Diskursanalysen tillskriver texter eller tal betydelse för hur människor uppfattar sin verklighet. I en diskursanalys är språket med och formar verkligheten. Sättet på vilket vi pratar om ting bidrar alltså till att skapa verkligheten. Det generella syftet med en diskursanalys är att visa hur det finns dolda strukturer som styr människors sätt att tänka, tala eller agera i olika situationer (Esaiasson et. al., 2007:212-213).

Governance har en nära koppling till diskurs då det handlar om samhällets spelregler, eller *the setting, application and enforcement of the rules of the game* (Kjaer, 2004:12). Governance är en interaktiv form av samhällsstyrning där makten förflyttas uppåt, nedåt och utåt vilket innebär att det inte enbart är de styrande, det vill säga riksdag eller regering, som styr. Även andra samhällsaktörer såsom olika typer av experter, organisationer eller medborgargrupper är en del i vilka och på vilket sätt frågor får en roll på den politiska dagordningen och kan vara med och påverka beslut. Governance kan dessutom ses som ett alternativ till en statlig och därmed en hierarkisk samhällsstyrning och öppnar upp för en mer horisontell relation där aktörer istället är beroende av varandra (Hedlund & Montin, 2009:12). Då governance kan ses belysa en överordnad styrform är governmentality en mer specifikt riktad form av styrning. Governmentality handlar främst om ett behov av att forma andras beteende och kan därmed användas för att belysa relationen mellan mikro- och makropolitiska nivåer, samt mellan ideologiska och politisk-ekonomiska sammansättningar (Lemke, 2002). Governmentality och önskan att styra individer som anses vara i behov av styrning kan kopplas samman med diskursanalys och dess förmåga att tillskriva individer vissa egenskaper. Flyktingar – och kanske i ännu större utsträckning barn på flykt – beskrivs och styrs som individer som främst behöver hjälpas. Samtidigt beskrivs flyktingar och barn på flykt som ett hot mot den nationella ordningen. Flyktingar som grupp tenderar dessutom att buntas samman utifrån deras brister istället för deras egenskaper. Stretmo (2014) använder sig av teorin för att förstå hur och varför grupper av migranter sållas ut som en grupp i behov av särskild styrning. Flyktingar beskrivs som nämnt ovan ofta som traumatiserade offer samtidigt som barn beskrivs som passiva och sårbara. Det här är ett exempel på hur sättet på vilket vi pratar eller framställer vuxna och barn på flykt gör dem till styrbara subjekt. Stretmo beskriver i relation till governmentality hur människor som inte agerar i enlighet med givna regler riskerar att styras för att de inte anses vara medvetna om sitt eget bästa (Stretmo, 2014). Även konflikter som uppstår mellan olika

grupperas rättigheter kan ses som en styrningsform. Diskursen bestämmer då om det är – i det här fallet - människors rättigheter eller kontroll över invandringen som ges företräde på den politiska dagordningen. Detta kan belysas med hjälp av Foucault som menar att diskurser kontrolleras och för att komma in i det han kallar diskursens ordning måste vissa krav eller kvalifikationer uppfyllas. Diskurser kan vara öppna eller försvarade i olik hög grad och är därmed olika svåra att få tillträde till (Foucault & Rosengren, 1993:26). Samhället eller samhällsgrupper håller olika hårt på olika typer av diskurser. Diskurser kan ändras, det vill säga att de som tillhör diskursen ändrar åsikt om vem, vad eller vilka som ska ges tillträde till diskursen. Människor på flykt kan i och med sitt flyktingskap och sin ställning som nyanlända anses som inte hemmahörande i den rådande diskursens ordning, vilken i det här fallet skulle kunna tänkas vara så kallad svenskhet eller danskhet. När flyktingar inte släpps in i den rådande diskursen ses de inte till fullo som en del av befolkningen, utan som den så kallade andre. Att flyktingar som grupp anses vara annorlunda eller som den andre kan antas medföra ett rättfärdigande av att dessas rättigheter heller inte prioriteras på den politiska dagordningen.

4.2 Migration och styrning

Teori om push/pull-faktorer är influerad av neo-klassisk ekonomisk teori där migranter är rationella aktörer som medvetet väger för- och nackdelar mot varandra (Watters, 2007:9). Jag ser på push/pull-teorin utifrån två perspektiv: ett individperspektiv och ett statligt perspektiv. I ett individperspektiv kan migration delas upp som beroende av antingen ekonomiska eller icke-ekonomiska faktorer. Studiens fokus är den icke-ekonomiska migrationen, det vill säga de människor som tvingats på flykt av andra än ekonomiska orsaker. Användandet av push/pull-faktorer i samband med människor på flykt kan vara svårt då dessa individer sällan har möjlighet att till fullo välja vilket land de ska ta sig till eller söka asyl i. Trots det bör deras aktörskap inte föringas. Push-faktorer för flyktingar är främst krig eller andra former av samhälleliga eller personliga risker. Pull-faktorer för flyktingar kan tänkas vara goda möjligheter till uppehållstillstånd, möjlighet att återförenas med familjemedlemmar eller goda integrationsmöjligheter (Parkins, 2010). Teorin kan enligt Watters (2007) begripliggöra föräldrars beslut om att skicka sitt barn till ett annat land. Agerandet att skicka iväg ett barn kan tolkas som rationellt då detta förhoppningsvis kommer att förbättra barnets livschanser (Watters, 2007:12). Det här kan också kopplas till den diskurs om ankarbarn som nämndes i den tidigare forskningen där föräldrar skickar sina barn i förväg i hopp om att sedan kunna återförenas i landet.

Det finns ett syfte i att se på push/pull-teorin också utifrån ett statligt perspektiv då teorin i stor utsträckning handlar om styrning av människor. En stat kan aktivt förändra sin politik som gör landet mer eller mindre attraktivt eller förmånligt för människor på flykt att ta sig till. Det här är något som både Sverige och Danmark uppvisar exempel på genom tillfälliga istället för permanenta uppehållstillstånd och den begränsade möjligheten till familjeåterförening. Push/pull-teorin kan ur ett statligt perspektiv ses som tilldragande eller fränstötande och kan liknas vid en inkluderande eller en exkluderande logik då det handlar om staters vilja att ta emot och integrera flyktingar samt på vilket sätt detta görs. Användandet av begreppet i ett statligt perspektiv kan hjälpa till att förstå hur stater kan reglera landets invandringstal genom att ändra asyllagstiftningen. Det här gäller både för asylsökande eller nyanlända på plats i landet, i fråga om exempelvis skolgång och sjukvård. Det gäller också för dem som ännu inte befinner sig i landet, men önskar ta sig dit, i form av rätten till skydd och rätt till familjeåterförening. Hur barn på flykt ses som en homogen grupp vars rättigheter anses vara underordnade mottagandelandets rätt att reglera invandringen är ett exempel på hur flyktingar som grupp kan styras och kan bidra till förståelse för push/pull-teorin utifrån ett statligt perspektiv. Studiens fokus är staten som aktör i push/pull-teorin.

För att ytterligare förstå migration tar Watters (2007) upp *Migration system theory* som ger möjlighet att se migration och människor på flykt utifrån en överbyggnad mellan mikro- och makrofaktorer vilket ger bättre möjlighet att förstå den komplexa processen med omflyttning av barn på flykt. Detta kan bidra till förståelse kring de motiv eller påtryckningar på barnen i samband med migration eller flykt. Makronivån är sociala eller politiska faktorer. Mikronivån är migranter eller flyktingar som tar beslut om att lämna sitt hemland (Watters, 2007:10). Mikronivån kan kopplas till push/pull-teorin ovan och det rationella i individens val att fly eller det rationella i att skicka sitt barn på flykt.

4.3 Teoretiskt ramverk

I teoretiska ramverket avser jag foga samman ovanstående teorier om styrning, diskurs och migration samt tidigare forskning om Barnkonventionen och barns rättigheter. Push/pull-teorin är relevant främst ur ett statligt perspektiv eftersom Barnkonventionen inte enbart handlar om asylsökande barns rättigheter väl på plats i mottagandelandet, utan också rätten till skydd och rätten till familjeåterförening. Den nya mer restriktiva asyllagstiftningen i Sverige och Danmark ser jag som en omformulering av respektive lands pull-faktorer. Även en statlig push-faktor är

av relevans och kan liknas vid Sainsburys (2012) uppdelning av inkluderande eller restriktiv inkorporeringsregim. Migration system theory bidrar till fler dimensioner i att förstå varför barn är på flykt. Hur asylsökande barn styrs som ”maktlösa och mållösa” har betydelse för barnets roll och ställning i asylprocessen – det vill säga huruvida barnet ses som en fullvärdig individ med rätt att agera och rätt att höras. Hur flyktingar ses som ett hot mot den nationella ordningen har betydelse för barnets roll i egenskap av att vara på flykt, det vill säga hur samhället ser på flyktingar och vilken roll flyktingar förväntas eller önskas ha i samhället. En sammansättning av dessa perspektiv medför att asylsökande barn ses som ett hot utifrån som staten gärna vill motverka och som subjekt styrda ovanifrån som sällan ses som de fullvärdiga individer de är.

5. Metod

I det här kapitlet redogörs för typ av studie och metodval. Därefter redogörs för och reflekteras över studiens analysmaterial samt åtkomsten av materialet. Slutligen sker en kritisk granskning av metoden.

5.1 Typ av studie och material

Det finns en mängd tidigare forskning om asylsökande barns rättigheter och Barnkonventionens status i Danmark och Sverige. Jag har inte kunnat hitta någon forskning om hur asylsökande barn påverkas av den nya restriktiva flyktingpolitiken i Danmark och Sverige. Här finns således en forskningslucka. Studien är en kvalitativ textanalys som undersöker eventuella motsättningar mellan asylsökande barns konstitutionella och reella rättigheter och hur diskursen mellan dessa rättigheter skiljer sig i Danmark och Sverige. Kvalitativ metod är lämpligt för företeelser som är svåra att mäta (Esaiasson et. al., 2012). En kvalitativ textanalys lämpar sig i min studie då jag analyserar olika typer av texter. Studiens analysmaterial består av svensk och dansk asyllagstiftning samt utlåtanden bestående av skuggrapporter och andra rapporter från olika barnrättsaktörer. Begreppet barnrättsaktörer innefattar här ideella och statliga organisationer som syftar till att värna barns rättigheter. Jag har även analyserat den femte periodiska rapporten från respektive land. De periodiska rapporterna är den övervakning som finns från FN:s sida gällande hur Barnkonventionen efterlevs. Länderna ska vart femte år rapportera till FN:s Barnrättskommitté hur artiklarna i konventionen efterlevs och vilken status konventionen har i landet. Jag bedömde att rapporterna inte tillförde något till min analys och valde därför att bortse från dem. Som svar på de periodiska rapporterna skriver olika människorättsorganisationer och i vissa fall också statliga myndigheter skuggrapporter som är

en slags kritisk granskning av de periodiska rapporterna. Jag har analyserat två skuggrapporter för respektive land.

Då den svenska asyllagstiftningen ändrats alldeles nyligen har jag använt mig av remissvar från Amnesty, Röda Korset, Unicef och Barnombudsmannen gällande den tillfälliga ändringen av Utlänningslagen under 2016. Analysmaterialet har valts med ambitionen att få så likvärdiga material som möjligt. Lagstiftningen har valts med grund i att de behandlar asylsökande på något sätt. I stor utsträckning har jag hänvisats till lagar genom tidigare forskning. Den danska lagstiftningen har jag fått åtkomst till med hjälp databasen retsinformation.dk där jag använt sökorden *udlænding, asyl, sundhed, asylansøgere sundhed* och *asylansøgeres undervisning*. De svenska lagarna har jag hämtat på regeringen.se. För dessa behövde jag inga sökord då jag hade kunskap om dem sedan tidigare. Jag har enbart analyserat den lagstiftning som jag ansett vara relevant i förhållande till de utvalda artiklarna i Barnkonventionen. För att hitta relevanta uttalanden från svenska barnrättsaktörer har jag letat efter rapporter kopplade till asylsökande barn och/eller Barnkonventionen på Rädda Barnen Sverige och Unicef Sveriges hemsidor. Jag har använt mig av skuggrapporter från Rädda Barnen Sverige och Unicef Sverige på Sveriges femte periodiska rapport. Uttalanden från danska barnrättsaktörer har jag blivit hänvisad till genom mailkommunikation med personal på Red Barnet Danmark. Jag använder mig av just Rädda Barnen och Unicef då jag anser dem vara ledande aktörer gällande barns rättigheter. I det danska fallet blev jag hänvisad till litteratur från olika danska barnrättsaktörer – statliga och idéburna. Trots att kritiken från barnrättsaktörerna ser något olika ut i Sverige och Danmark anser jag att materialet är jämförbart och lägger grund för en bra undersökning med hög reliabilitet. Att jag inte har använt mig av remissvar gällande den ändrade asyllagstiftningen i Danmark anser jag inte vara ett problem då rapporterna från barnrättsaktörerna där tar upp kritik på de nya punkterna vilket inte var fallet i den svenska analysen.

Med utgångspunkt i valda artiklar i Barnkonventionen har jag i analys av lagstiftning letat efter 1) förekomsten av barns rättigheter som de ser ut i Barnkonventionen och 2) frånvaron av barns rättigheter som de ser ut i Barnkonventionen. Jag har därefter analyserat barnrättsaktörernas utlåtanden med utgångspunkt i samma artiklar från Barnkonventionen.

5.2 Kritisk granskning av metoden

Jag har på grund av uppsatsens utformning och begränsningar inte personligen kunnat undersöka asylsökande barns reella rättigheter. För att undersöka praxis hade det varit nödvändigt att göra intervjuer med tjänstemän på exempelvis det danska och svenska migrationsverket, asyl- eller ankomstboenden och i vissa fall även asylsökande barn. Jag har istället förlitat mig på rapporter från barnrättsaktörer. Jag anser att deras perspektiv representerar asylsökande barns reella rättigheter då deras rapporter grundas i deras egna studier och observationer. Barnkonventionen och respektive lands nationella lagstiftning representerar asylsökande barns konstitutionella rättigheter. Då Sverige och Danmark har skrivit under Barnkonventionen förväntas lagstiftningen motsvara konventionen. Responsen från olika barnrättsaktörer representerar asylsökande barns reella rättigheter då de hänvisar till praxis. Barnrättsaktörer och stater har mycket skilda roller. Ett av barnrättsaktörernas främsta syften är lyfta utsatta grupper och kritisera det de anser vara fel eller diskriminerande. De behöver inte, och ska inte heller behöva, ha en lösning på problemen de lyfter. Stater avkrävs och ska också kunna avkrävas lösningar på de samhällsproblem som lyfts.

6. Analys

Jag kommer i det här stycket att redogöra för studiens resultat. Artiklarna presenteras i den ordning jag ansett vara mest logisk. Analysen grundas i analys-schemat nedan. I relation till varje artikel redogörs för lagrum av betydelse samt uttalanden från barnrättsaktörer för respektive land. All information är utdrag från rapporter eller lagar som jag bedömt vara relevant i förhållande till den/de aktuella artiklarna i Barnkonventionen. I Barnkonventionen finns vissa så kallade portalparagrafer som ska genomsyra tillämpningen av alla konventionens paragrafer. Dessa är: artikel två: *alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras*, artikel tre: *barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla beslut som rör barn* och artikel sex: *alla barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling*.

6.1 Analysschema

Barnkonventionen	Lagstiftning		Barnrättsaktörer	
	Danmark	Sverige	Danmark	Sverige
<p>Artikel 22 Barn på flykt har rätt till skydd och hjälp att hitta sina föräldrar.</p> <p>Artikel 10 Ett barn har rätt att återförenas med sin familj om familjen splittrats. Ansökningar från familjer som vill återförenas över statsgränser ska behandlas på ett positivt, humant och snabbt sätt.</p>				
<p>Artikel 12 Varje barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Barnets åsikt ska beaktas i förhållande till barnets ålder och mognad.</p>				
<p>Artikel 28 Varje barn har rätt till utbildning. Grundskolan ska vara gratis.</p>				
<p>Artikel 24 Varje barn har rätt till bra hälsa och rätt till sjukvård. Traditionella sedvänjor som är skadliga för barns hälsa ska avskaffas.</p>				

6.2 Rätt till skydd: uppehållstillstånd och familjeåterförening

Artikel 22: *Ett barn på flykt har rätt till skydd och hjälp att hitta sina föräldrar.*

Artikel 10: *Ett barn har rätt att återförenas med sin familj om familjen splittrats. Ansökningar från familjer som vill återförenas över statsgränser ska behandlas på ett positivt, humant och snabbt sätt.*

6.2.1 Sverige

Den svenska utlänningslagen ändrades 2016 och för dem som bedöms ha flyktingstatus gäller uppehållstillstånd nu i tre år. För dem som bedöms vara alternativt skyddsbehövande gäller uppehållstillstånd nu i 13 månader. Barn kan ges ett permanent uppehållstillstånd om barnet har *ett varaktigt nedsatt hälsotillstånd* (SFS 2016:752). Möjligheten till permanent uppehållstillstånd grundas för vuxna i att personen en inkomst att försörja sig på när det tidsbegränsade uppehållstillståndet löper ut. I Utlänningslagen ser jag inget som tyder på att barn anses ha egna asylskäl. Definitionerna i 4 kap. 1-3 § Utlänningslagen (SFS 2005:716) grundas, utifrån vad jag kan se, i vuxnas skyddsbehov.

Ett uppehållstillstånd som beviljas en flykting eller en alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) ska (...) vara tidsbegränsat (5 § Lag om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, SFS 2016:752).

För uppehållstillstånd på basis av familjeanknytning gäller sedan juni 2016 följande:

Uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 eller 2 utlänningslagen (2005:716) ska, om den person som utläningen åberopar anknytning till är en flykting som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 §, beviljas om flyktingen bedöms ha välgrundade utsikter att beviljas ett permanent uppehållstillstånd (...).

Uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 a § utlänningslagen ska inte beviljas om den person som utläningen åberopar anknytning till är en flykting som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 § (6 § Lag om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, SFS 2016:752).

I stället för vad som anges i 5 kap. 3 b § utlänningslagen (2005:716) gäller att uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 eller 3 a § samma lag får beviljas endast om den person som utläningen åberopar anknytning till kan försörja sig och utläningen samt har en bostad av tillräcklig storlek och

standard för sig och utlännigen (9 § Lag om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, SFS 2016:752).

Lagtexten ovan innebär att familjeåterförening är möjligt för dem som har ett permanent uppehållstillstånd eller bedöms ha goda utsikter att få ett permanent uppehållstillstånd. Familjeåterförening är också möjligt för dem som bedömts ha flyktingstatus under förutsättning att de kan försörja sig och sin familj. Försörjningskravet gäller dock inte om personen som anknytningen åberopas till är ett barn under 18 år (SFS 2016:752). Lagändringen innebär att familjeåterförening i princip enbart är möjligt för dem som bedöms ha flyktingstatus då det är svårt och kan ta lång tid att få permanent uppehållstillstånd. De som bedöms vara alternativt skyddsbehövande har enbart i undantagsfall rätt till familjeåterförening.

Amnesty, Röda Korset och Unicef menar att tidsbegränsade uppehållstillstånd är negativt då människor fortsatt behöver oroa sig över sin framtid, något som dessutom försvårar etablering i Sverige (Amnesty, 2016, Unicef, 2016, Röda Korset, 2016). Röda Korset menar dessutom att tidsbegränsade uppehållstillstånd motverkar barns rätt till hälsa och utveckling samt att principen om barnets bästa urholkas (Röda Korset, 2016). Även den svenska Barnombudsmannen anser att tillfälliga uppehållstillstånd innebär en otrygghet särskilt för barn som riskerar att påverka deras integrationsmöjligheter (BO, 2016). Gällande den nya tillfälliga lagstiftningen anser både Amnesty och Unicef att den begränsade rätten till familjeåterförening går emot principen om barnets bästa samt Barnkonventionens artikel 10 som specificerar rätten till familjeåterförening (Amnesty, 2016, Unicef, 2016). Svenska Röda Korset menar att borttagandet av möjligheten till uppehållstillstånd för barn med grund i *särskilt ömmande omständigheter* riskerar att bryta mot FN:s Barnkonvention. (Röda Korset, 2016). Också Amnesty menar att den nya tillfälliga lagen riskerar att strida mot Barnkonventionen (Amnesty, 2016). Unicef Sverige menar barnets bästa inte ges en verklig betydelse i migrationsprocessen. Barnets egna asylskäl ska enligt Unicef mer tydligt tas i beaktning i varje enskilt fall (Unicef Sverige, 2013:15, 2014:2).

6.2.2 Danmark

Upphållstillstånd ges i Danmark till individer som omfattas av FN:s flyktingkonvention eller som vid återresa riskerar att utsättas för tortyr, dödsstraff eller annan omänsklig behandling. Om riskerna i stycke 2 grundas i en särskilt allvarlig situation i hemlandet ges uppehållstillstånd

med formuleringen *midlertidigt ophold*, hvilket innebär ett uppehållstillstånd giltigt i ett  r. Ett sådant tillstånd, som ges på grund av os kerhet i hemlandet, kan dras tillbaka n r som helst.

Efter ansøgning gives der opholdstilladelse til en udl ending, hvis udl endingen er omfattet af flygtningekonventionen af 28. juli 1951.

Stk. 2. Efter ansøgning gives der opholdstilladelse til en udl ending, hvis udl endingen ved en tilbagevenden til sit hjemland risikerer dødsstraf eller at blive underkastet tortur eller umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf. En ansøgning som nævnt i 1. pkt. anses også som en ansøgning om opholdstilladelse efter stk. 1.

Stk. 3. I tilfælde omfattet af stk. 2, hvor risikoen for dødsstraf eller for at blive underkastet tortur eller umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf har baggrund i en særlig alvorlig situation i hjemlandet præget af vilkårlig voldsudøvelse og overgreb på civile, gives der efter ansøgning opholdstilladelse med henblik på midlertidigt ophold. En ansøgning som nævnt i 1. pkt. anses også som en ansøgning om opholdstilladelse efter stk. 1 og 2 (1 kap. 7   Udlaendingeloven, LBK nr 412)

Familjeåterförening  r i Danmark möjligt för ett barn under 15 år till en individ som  r fastboende i Danmark och som har medborgarr tt, uppehållstillstånd efter att ha bedömts som flykting enligt Gen vekonventionen, har haft uppehållstillstånd i minst tre  r eller har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd med möjlighet till varaktigt uppeh ll. Uppehållstillstånd f r familjeanknytning  r således främst en möjlighet för dem som bedömts ha flyktingstatus, inte f r dem som bedömts tillhöra kategorin *midlertidigt ophold* som innebär en svagare skyddsstatus. Individer som bedömts ha denna svagare skyddsstatus måste vänta minst tre år på familjeåterförening i Danmark. Familjeåterförening i Danmark  r möjlig om:

Et ugift barn under 15 år af en i Danmark fastboende person eller dennes ægtefælle, når barnet bor hos forældremyndighedens indehaver og ikke gennem fast samlivsforhold har stiftet selvstændig familie, og når den i Danmark fastboende person

a) har dansk indfødsret,

b) har statsborgerskab i et af de andre nordiske lande,

c) har opholdstilladelse efter   7, stk. 1 eller 2, eller   8,

d) har haft opholdstilladelse efter   7, stk. 3, i mere end de sidste 3 år, eller

e) har tidsubegrænset opholdstilladelse eller opholdstilladelse med mulighed for varigt ophold, (1 kap. 9 § 2 st Udlændingeloven, LBK nr 412).

Innan familjeåterförening för ett barn som bor i ett annat land tillsammans med en förälder och är äldre än sex år är möjlig utreds barnets förutsättningar för en lyckad integration i Danmark.

Hvis barnet og en af barnets forældre er bosiddende i hjemlandet eller et andet land, og barnet er over 6 år, kan opholdstilladelse efter stk. 1, nr. 2, kun gives, hvis barnet har eller har mulighed for at opnå en sådan tilknytning til Danmark, at der er grundlag for en vellykket integration her i landet (1 kap. 9 § 16 st Udlændingeloven, LBK nr 412).

Ett barn mellan 15-18 år kan beviljas uppehållstillstånd för familjeanknytning i Danmark om särskilda anledningar till detta föreligger, såsom hänsyn till barnets bästa. Utöver detta krävs att föräldern i Danmark har ett eget boende och kan försörja sig själv.

Der kan efter ansøgning gives opholdstilladelse til en udlænding, hvis ganske særlige grunde, herunder hensynet til familiens enhed og, hvis udlændingen er under 18 år, hensynet til barnets tarv, taler derfor. Medmindre særlige grunde, herunder hensynet til familiens enhed og, hvis udlændingen er under 18 år, hensynet til barnets tarv, taler derimod, betinges opholdstilladelse efter 1. pkt. som følge af en familiemæssig tilknytning til en herboende person af (...) (1 kap. 9 § Udlændingeloven, LBK nr 412).

Både Dansk Flygtningehjælp och danska Børnerådet kritiserar de ettåriga uppehållstillstånden för de som bedömts ha skyddsstatusen *midlertidigt uphold*. De anser att det tillfälliga uppehållet kan vara direkt skadligt för barnens utveckling (Dansk Flygtningehjælp, 2015:12, The Danish National Council for Children, 2016:32). Samarbejdsgruppen om Børnekonventionen är en sammansättning av människorättsorganisationer i Danmark, bland andra Amnesty International, Rädda Barnen och Unicef. De menar att tidsgränsen på tre år för familjeåterförening bör tas bort då den är ett brott mot rätten till familjeliv. De anser att en sådan konsekvent separation är ett brott mot artikel tre, principen om barnets bästa och artikel 10, rätten till familjeåterförening (Samarbejdsgruppen om Børnekonventionen, 2016:34-35). Det danska Børnerådet kritiserar att familjeåterförening endast är en möjlighet för dem som bedöms ha flyktningstatus och anser att detta inte är i linje med principen om familjesammanhållning. De anser även de att tidsgränsen för familjeåterförening bör tas bort. Børnerådet kritiserar också kravet på att barn äldre än sex år får sina integrationsutsikter bedömda innan familjeåterförening i Danmark är möjlig (The Danish National Council for Children, 2016:18).

6.3 Rätt att höras i asylprocessen

Artikel 12: *Varje barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Barnets åsikt ska beaktas i förhållande till barnets ålder och mognad.*

6.3.1 Sverige

Den svenska lagtexten om barns rätt att höras i asylprocessen utgör en svagare formulering än den i Barnkonventionen. Lagtextens hänvisar till barnets ålder. Enligt Barnkonventionen finns inga åldersgränser för när eller på vilket sätt barnet ska höras. Lagrummets tolkningsutrymme kan vara problematiskt.

När frågor om tillstånd enligt denna lag skall bedömas och ett barn berörs av ett beslut i ärendet skall, om det inte är olämpligt, barnet höras. Den hänsyn skall tas till det barnet har sagt som barnets ålder och mognad motiverar (1 kap. 11 § Utlänningslagen, SFS 2005:716)

Rädda Barnen Sverige menar att de flesta asylsökande barn visserligen hörs på något sätt i asylprocessen. De anser dock att barns asylskäl inte utreds i samma utsträckning som vuxnas asylskäl, trots att även barnspecifika anledningar är asylgrundande (Save the Children Sweden, 2014:12). Barn kommer inte till tals i tillräckligt stor utsträckning och Rädda Barnen anser att Migrationsverket behöver bli bättre på att se barnet som en egen individ. Rädda Barnen pekar också på att barns asylskäl i mycket liten utsträckning ligger till grund för uppehållstillstånd (Rädda Barnen Sverige, 2016:6). Rädda Barnen anser att de åtgärder som har vidtagits för att stärka principen om barnets bästa i asylprocessen inte är tillräckliga och att det fortsatt finns brister i de bedömningar som görs av myndigheter och domstolar gällande barns asylskäl.

6.3.2 Danmark

Jag har inte, i den danska Udlændingeloven eller andra lagar relaterade till asylsökande, kunnat hitta något lagrum som bestämmer hur eller på vilket sätt barn ska höras i asylprocessen. Vad jag kan se nämns alltså inte barnets rätt att höras i asylprocessen. Om asylsökande barn inte hörs i asylprocessen implicerar det att de inte heller får sina egna asylskäl bedömda. Jag har däremot hittat ett motsvarande lagrum i den danska Serviceloven:

Støtten skal bygge på barnets eller den unges egne ressourcer, og barnets eller den unges synspunkter skal altid inddrages med passende vægt i overensstemmelse med alder og modenhed

(...) (11 kap. 46 § 3 st Serviceloven, LBK nr 1270).

Ovanstående innebär att stöd till barn ska baseras på barnets egna åsikter med hänsyn till barnets ålder och mognad. Ensamkommande barns rätt att höras i asylprocessen preciseras enligt stycket nedan. Att ensamkommande barn tilldelas en representant som ska se till barnets intressen kan tolkas som ett stärkande av det enskilda barnets röst och position.

En uledsaget udlænding under 18 år, der opholder sig her i landet, får, medmindre ganske særlige grunde taler derimod, udpeget en repræsentant til varetagelse af sine interesser (...) (8 kap. 56 a § 1 st Udlændingeloven, LBK nr 412).

Enligt Dansk Flygtningehjælp hålls inga separata samtal med ackompanjerade barn om Udlændingestyrelsen inte bedömer att det föreligger särskilda grunder som talar för ett enskilt samtal. Dansk Flygtningehjælp menar alltså, liksom danska Børnerådet, att de allra flesta asylsökande barn inte ges möjlighet att höras in asylprocessen och att de därmed inte heller får sina egna asylskäl prövade (Dansk Flygtningehjælp, 2015:4, The Danish National Council for Children, 2016:31). Barn tenderar snarare att ses som en del av en familjeenhet än som individuella rättighetsbärare (Dansk Flygtningehjælp, 2015:7, Samarbejdsgruppen om Bornekonventionen 2016:32). Børnerådet anser att beslut som har en direkt inverkan på barn inte tas med hänsyn till hur besluten kan komma att påverka barn (The Danish National Council for Children, 2016:11).

6.4 Rätt till skola på lika villkor

Artikel 28: *Varje barn har rätt till utbildning. Grundskolan ska vara gratis.*

6.4.1 Sverige

De barn som hänvisas till i Skolförordningen är de som är folkbokförda i landet, är asylsökande, som vistas här med stöd av tidsbegränsat uppehållstillstånd eller som vistas i landet utan stöd av myndighetsbeslut eller författning (även så kallade odokumenterade). Dessa har rätt till gymnasieutbildning om denna påbörjas innan individen har fyllt 18 år. Även de barn som fått beslut om avvisning eller utvisning ska räknas som bosatta i Sverige till dess att han eller hon lämnar landet och kan därmed fortsätta gå i skola även under denna period. Alla barn som befinner sig inom Sveriges gränser ska således gå i skola tillsammans och nyanlända ska börja skolan så snart som möjligt.

Barn som omfattas av 29 kap. 2 § andra stycket 1 skollagen (2010:800) ska tas emot så snart det är lämpligt med hänsyn till deras personliga förhållanden. Det bör dock ske senast en månad efter ankomsten (4 kap. 1 a § Skolförordningen, SFS 2011:185).

Rädda Barnen Sverige och Unicef Sverige anser att den svenska skolan är ojämlik och att elevers socioekonomiska bakgrund har betydelse för hur väl de klarar av skolan (Save the Children Sweden, 2014:25, Unicef Sweden, 2014:6). Rädda Barnen Sverige kritiserar också de förberedelseklasser som finns runt om i landet då dessa, om ett barn förblir där under en längre period tenderar att verka avskärmande och isolerande. Förberedelseklasserna har en lägre ambitionsnivå än vanliga klasser och riskerar dessutom att försvåra integration. De anser att förberedelseklasser endast ska tillämpas om absolut nödvändigt, exempelvis för att lära barnen svenska eller för modersmålsundervisning (Save the Children Sweden, 2014:24).

6.4.2 Danmark

Asylsökande barn i Danmark ska i första hand gå i skolan på eller i anknytning till asylboendet. De kan i undantagsfall gå i den kommunala skolan och för att det ska vara möjligt krävs ett godkännande från den kommunala skolmyndigheten. I lagtexten specificeras dessutom de kunskaper asylsökande barn bedöms vara i behov av och emfas läggs vid deras särskilda situation.

På eller i tilknytning til indkvarteringsstederne skal indkvarteringsoperatørerne efter aftale med Udlændingesservice tilbyde særskilt tilrettelagt undervisning for asylansøgerbørn efter reglerne i dette kapitel (2 kap. 3 § Bekendtgørelse om undervisning og aktivering m.v. af asylansøgere m.fl, BEK nr 497).

Asylansøgerbørn kan deltage i folkeskolens undervisning eller i undervisning ved andre skoleformer.

Optagelse af asylansøgerbørn i henhold til stk. 1 sker efter godkendelse fra de kommunale skolemyndigheder henholdsvis vedkommende institution (2 kap. 13 § Bekendtgørelse om undervisning og aktivering m.v. af asylansøgere m.fl, BEK nr 497).

I juni 2016 kom en ny lag om grundskoleundervisning för vissa utländska barn och unga. Lagen omfattar även flyktingar med uppehållstillstånd. I lagrummet står att undervisningen riktar sig till tvåspråkiga barn som har ett särskilt behov av stöttning i danska som andraspråk och att det

därmed krävs särskilda pedagogiska resurser. Den särskilda undervisningen ska upphöra när barnet i fråga bedöms kunna delta i undervisningen i Folkeskolan, men med en maxgräns på två år.

Kommunalbestyrelsen kan henvise tosprogede børn og unge i den undervisningspligtige alder til et særligt tilbud om grundskoleundervisning efter § 1, stk. 1, hvis det vurderes, at eleverne har et ikke uvæsentligt behov for sprogstøtte i form af undervisning i dansk som andetsprog, og det vurderes at være pædagogisk påkrævet at henvise eleverne til det særlige tilbud.

Henvisningen efter stk. 1 skal ophøre, når eleverne vurderes at kunne deltage i undervisningen i en almindelig klasse i folkeskolen, og senest efter 2 års forløb (3 § 1-2 st Lov om kommunale særlige tilbud om grundskoleundervisning til visse udenlandske børn og unge, LOV nr 614).

Børnerådet kritiserar den separata undervisningen för asylsökande och anser att utbildningen inte följer samma minimikrav som Folkeskolan. Børnerådet menar att detta skapar ett utbildningsväsende där barn med utländsk bakgrund erbjuds utbildning med en lägre standard än den utbildning som erbjuds danska barn. Det här anser de inte vara i linje med Barnkonventionens princip om icke-diskriminering. De menar att även asylsökande barn och barn med flyktingstatus ska erbjudas utbildning av samma standard som utbildningen i Folkeskolan (The Danish National Council for Children, 2016:10).

6.5 Rätt till hälsa på lika villkor

Artikel 24: *Varje barn har rätt till bra hälsa och sjukvård. Traditionella sedvänjor som är skadliga för barns hälsa ska avskaffas.*

6.5.1 Sverige

De som avses i lagtexten nedan är de som är asylsökande, har beviljats uppehållstillstånd, som hålls i förvar eller som meddelats beslut om avvisning eller utvisning. Asylsökande barn har således samma rätt till sjukvård som de barn som är bosatta i landstinget. Paragrafen nedan omfattar sedan 2013 även odokumenterade barn.

Ett landsting ska erbjuda sådana utlänningar som avses i 4 § första stycket 1-3 och som inte har fyllt 18 år, vård i samma omfattning som erbjuds den som är bosatt inom landstinget.

Vård i den omfattning som avses i första stycket ska även erbjudas utlänningar som avses i 4 § första stycket 4 (5 § Lag om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl., SFS 2008:344).

Sedan 2013 har även odokumenterade barn rätt till sjukvård, vilket både Unicef Sverige och Rädda Barnen Sverige välkomnar. De menar dock att det krävs fortsatt arbete för att säkerställa att den här rättigheten blir tillgänglig också rent praktiskt. Exempelvis krävs att gruppen får information om möjligheten till sjukvård och att de inte riskerar att avslöjas av sjukvårdspersonal (Unicef, 2014:3, Rädda Barnen, 2014:23). Utöver ovanstående har jag inte kunnat hitta någon kritik på området hälsa som kan kopplas direkt till asylsökande eller nyanlända. Både Rädda Barnen och Unicef framför kritik kring hanteringen av unga med psykiska problem, i vilket visserligen även asylsökande skulle kunna räknas in, men jag har ansett kritiken vara för allmän för att räknas in i min frågeställning.

6.5.2 Danmark

Jag har inte kunnat hitta lagrum som preciserar asylsökande barns rätt till hälsa. På en mängd ställen, exempelvis nyidanmark.dk (motsvarande migrationsverket.se) går att läsa att asylsökande barn enligt Barnkonventionen har rätt till samma sjukvård som andra danska barn. Trots den samstämmiga informationen i frågan kan jag inte hitta något lagrum som fastslår asylsökande barns rätt till sjukvård. Här har jag istället förlitat mig på information från danska Röda Korset. Jag är medveten om att den här informationen inte kan likställas med lagrum. Jag anser ändå att informationen är av relevans och kan anses vara tillförlitlig då det är danska Röda Korset som ansvarar för sjukvård på asylboenden.

Asylbørn har ret til nøjagtig samme sundhedsydelse som danske børn.

Alle nyankomne børnefamilier tilbydes en psykologisk screening af deres børn.

Der iværksættes psykologisk eller psykiatrisk behandling, socialpædagogiske tiltag eller specialundervisning afhængig af barnets behov. (Dansk Røde Kors, 2010).

Asylsökande barn har alltså rätt till likvärdig sjukvård som danska barn. Nyanlända barn erbjuds en psykisk undersökning med syfte att upptäcka psykiska problem hos barnen. Psykologisk eller psykiatrisk behandling, socialpædagogiska insatser eller specialundervisning implementeras sedan utefter det individuella barnets behov.

Samarbejdsgruppen om Børnekonventionen kritiserar Integrationsydelsen som infördes i juli 2016 som begränsar tillgången till socialbidrag för dem som inte har varit lagligt bosatta i

Danmark under minst sju av de senaste åtta åren, något som påverkar främst flyktingar och nyanlända (Samarbejdsgruppen om Bornekonventionen, 2016:22-23). Utöver detta har jag inte kunnat hitta någon kritik gällande asylsökande barns rätt till sjukvård.

7. Diskussion av resultat

Enligt Stretmo (2010) är även lagstiftning en typ av diskurs. Lagen kan anses vara det som sätter ribban för en specifik diskurs då lagen är det som ytterst bestämmer vad som är tillåtet i en särskild kontext. En mer restriktiv lagstiftning kan därför antas medföra en mer restriktiv diskurs på ämnet generellt. Rättigheter handlar om statlig styrning då de statligt stiftade lagarna är samhällets yttersta spelregler. Om alla individer i en grupp inte ges samma rättigheter har beslut tagits att exkludera den gruppen från de resterande. Styrning och diskurs har ett nära samband i analysen och kan på sätt och vis förstås som att de förstärker varandra. Den exkludering som styrning kan medföra kan också förstärka diskursen om en grupp som annorlunda eller som särskilt utsatt. Tidigare forskning menade att asylsökande barn främst ses som sårbara och i behov av skydd. Studien visar, i analys av lagstiftning och i enlighet med barnrättsaktörernas uttalanden, att asylsökande barn tenderar att ses just som i behov av skydd. Det här innebär att barnens aktörskap och position som rättighetsbärare förringas. Att lagstiftning och praxis inte understryker barns aktörskap kan i sin tur antas bidra till synen på dem som passiva och enbart i behov av skydd. Barn på flykt kan förstås utifrån Migration system theory och push/pull-teori, där barn på flykt ses som rationella aktörer. Även om barn som flyr tillsammans med sin familj sällan har valt det själva ska inte barnens eget aktörskap eller egna drivkrafter förringas.

Gällande de begränsade skyddsmöjligheterna, tillfälliga uppehållstillstånden och den begränsade möjligheten till familjeåterförening föreligger tydliga motsättningar mellan respektive lands lagstiftning och Barnkonventionen. Asyllagstiftningen har blivit mer restriktiv både i Danmark och Sverige vilket innebär att färre bedöms vara skyddsbehövande och att möjligheterna till familjeåterförening begränsas. Det här är enligt barnrättsaktörerna inte förenligt med Barnkonventionen. Familjeåterföreningsmöjligheterna i Danmark präglas av tydlig styrning där alla barn i en grupp inte besitter samma rättigheter. Familjeåterförening är främst en möjlighet för barn under 15 år. Att barn över sex år ska bedömas ha möjlighet till god integration i Danmark innan familjeåterförening är möjlig kan förstås som att den danska staten aktivt vill välja sina medborgare. Ingetdera av ovanstående kan – i enlighet med barnrättsaktörernas uttalanden - anses vara i linje med Barnkonventionens princip om icke-

diskriminering. Enligt Barnkonventionen ska ansökningar om familjeåterförening behandlas på ett *snabbt, positivt och humant sätt*. Möjligheterna till familjeåterförening är begränsade, kravfyllda och tar ofta lång tid. Motsättningarna gällande rätten till skydd och rätten till familjeåterförening kan ses som exempel på en situation där staten styr en särskild grupps rättigheter vilket kan medföra att dessa nedprioriteras. Motsättningarna är dessutom ett exempel på fall där staten som aktör reglerar dels landets pull-faktorer för att människor på flykt inte aktivt ska söka sig just dit, dels landets push-faktorer vilket innebär att människor som ändå har tagit sig till landet inte ska släppas in i ordningen allt för lätt. Den här typen av konflikt mellan samhällsgruppers rättigheter är enligt Foucault en form av styrning där det är diskursen som bestämmer vilka som ska ges företräde. Den nya lagstiftningen medför att önskan om reglerad invandring ges företräde framför barnens rättigheter. Landets medborgares rättigheter går därmed – enligt diskursens ordning – före de asylsökande barnens rättigheter.

Motsättningar finns som nämnt i stycke 6.3 även gällande Barnkonventionens artikel 12 och barnets rätt att höras i asylprocessen. I det svenska fallet handlar motsättningarna om tillämpningen av Utlänningslagens paragraf snarare än dess existens. Formuleringen i den svenska utlänningslagen haltar i förhållande till formuleringen i Barnkonventionen och ger mer utrymme för tolkning. I den svenska lagen saknas precisering om barns rätt att få sina egna asylskäl utredda då det inte till fullo faller under rätten att höras, kritik som lyftes av bland annat Rädda Barnen. I det danska fallet kan jag inte hitta någon lagstiftning som bestämmer asylsökande barns rätt att höras i asylprocessen eller som förtydligar barnets roll i asylprocessen. Ensamkommandes rätt till särskilt stöd preciseras dock i lagen vilket skulle kunna ses som ett stärkande av de ensamkommandes position. I den danska Serviceloven finns en paragraf identisk med formuleringen i den svenska Utlänningslagen. Således haltar även den i förhållande till Barnkonventionen. Barnrättsaktörerna menar att ackompanjerade asylsökande barn i Danmark inte hörs alls i asylprocessen och att de i Sverige inte hörs i tillräcklig utsträckning. Rätten att höras och uttrycka sin åsikt i frågor som rör en själv kan ses som en grundläggande del i en individs aktörskap. Att asylsökande barn sällan ges utrymme att höras i asylprocessen är en typ av styrning. I det danska fallet handlar det om styrning från statligt håll då rättigheten saknas i lagstiftningen. Styrningen kan då tänkas vara ett resultat av att barnen inte ses som aktörer samt att föräldrarnas rättigheter prioriteras framför barnens. Det svenska fallet är ett exempel på styrning från myndighetshåll då barnrättsaktörerna menar att lagstiftningen inte efterlevs i tillräcklig utsträckning. Att barnen inte hörs kan då vara ett resultat av att myndighetspersonal inte vill göra barnen ledsna genom att få dem att minnas händelser

de genomlevt eller att barnen helt enkelt inte prioriteras. Att asylsökande barn sällan hörs i asylprocessen innebär att de sällan får sina egna asylskäl utredda vilket kan ses som ett exempel på en situation där asylsökande barn styrs utifrån deras barnspecifika egenskaper, där deras egna erfarenheter inte bedöms vara av vikt. Detta innebär att de barnspecifika asylskälen bortses ifrån vilket kan medföra konsekvenser för barnet. Studien visar att det finns en tydlig diskrepans mellan Barnkonventionen, den nationella lagstiftningen och barnrättsaktörernas uttalanden i frågan om rätten att höras i asylprocessen.

Skolan utgör en mycket viktig del av de asylsökande barnens vardag och är ofta de asylsökande barnens första kontakt med det nya samhället. Separat undervisning kan därmed antas försämra integrationsmöjligheterna och bidra till ytterligare differentiering mellan samhällsgrupper, något som i sin tur riskerar att förstärka redan befintliga diskurser om barn på flykt som annorlunda eller med särskilda behov. I det danska fallet finns markanta motsättningar mellan den nationella lagstiftningen och Barnkonventionen. De danska barnrättsaktörerna menar att utbildningssystemet innebär att asylsökande barn missgynnas genom sämre utbildningsmöjligheter, vilket inte kan anses vara i linje med Barnkonventionens artikel om icke-diskriminering. Särskiljandet i den danska undervisningen är ett exempel på styrning där asylsökande barn klumpas ihop med grund i deras gemensamma flyktingspecifika egenskaper. Särskiljandet kan också belysas utifrån Foucaults teori om diskursens ordning där asylsökande barn avkrävs vissa egenskaper för att räknas in i den rådande ordningen – i det här fallet den vanliga skolan. Gällande det svenska utbildningssystemet finns få motsättningar. Det svenska systemet är mer inkluderande till sin karaktär och kan anses vara förenligt med Barnkonventionen. Även i Sverige tillämpas systemet med förberedelseklasser, vilket får viss kritik från barnrättsaktörerna. Gällande rätten till hälsa på lika villkor finns i det svenska fallet egentligen inga motsättningar – asylsökande barn har rätt till samma kostnadsfria vård som andra barn. I Danmarks fall kan jag inte hitta något lagrum som fastställer asylsökande barns rätt till vård. Jag hittar lagrum som fastställer vuxna asylsökandes sjukvårdsrättigheter. Att barns rätt till hälsa, vad jag kan se, inte nämns i en egen paragraf kan ses som ett exempel på att asylsökande barn i Danmark inte ses som aktörer med egna rättigheter. Om rättigheten inte finns lagstadgad finns en risk att den heller inte efterlevs. I det danska fallet kan både utbildnings- och sjukvårdssystemet ses representera en situation där asylsökande barn som grupp särskiljs och får sina rättigheter nedprioriterade i förhållande till dels gruppen vuxna och dels gruppen andra barn.

Analysen belyser både det övergripande regelverket – lagstiftningen, samt det mellanmännsliga regelverket – den diskursiva ordningen. Analysen visar hur asylsökande barn kan anses sitta på två stolar då de är barn men samtidigt också asylsökande. Till vilken stol barnen kategoriseras kan därmed få betydelse för vilka rättigheter de har och kan medföra konsekvenser för barnens välmående då barnen riskerar att få sina asylskäl förbisedda. Kategoriseringen av asylsökande barn kan främst förstås utifrån teorin om statlig styrning. När konflikt uppstår mellan olika samhällsgruppers rättigheter styr staten utifrån sina egenintressen – i det här fallet intresset att reglera invandringen – och tillskriver på så sätt olika grupper olika rättigheter. Det här avser både rätten till skydd i ett land alltså vilka som släpps in, men också rättigheterna väl på plats i landet, en trygg tillvaro, utbildningsmöjligheter och sjukvård. Barnkonventionen och rättigheterna däri handlar alltså om rättigheter inom ett lands gränser, men också över landsgränserna. Resultatet visar att det danska systemet tenderar att separera asylsökande barn från andra barn vilket främst tas i uttryck i den separata undervisningen. Det är i Danmark svårare och mer kravfyllt att släppas in i den rådande diskursen, det vill säga det danska, vilket ligger i linje med Sainsburys (2012) analys. Särskiljandet och exkluderandet i det danska mottagningssystemet skulle med relativt enkla medel kunna förändras. Ett mer normaliserat inriktat mottagande, exempelvis där asylsökande barn kan tillgodoräkna sig utbildning av samma standard som andra danska barn, kan tänkas främja barns integration i det nya samhället. En lyckad integration är bra både för det individuella barnet och för samhället i stort då det kan motverka segregation och differentiering och därmed kan tänkas stärka barnets aktörskap. Det som bevarar det särskiljande systemet är den tydligt restriktiva och push-betonade flyktingdiskursen som råder i Danmark. Den svenska diskursen är för dem som redan är i landet mer inkluderande till sin karaktär. Utbildning och sjukvård ges på lika villkor som andra barn. För dem som ännu inte är i landet, men vill dit, är diskursen inte lika inkluderande i och med att färre bedöms vara berättigade till uppehållstillstånd och familjeåterförening. De mer restriktiva och exkluderande reglerna gällande uppehållstillstånd och familjeåterförening i Sverige och Danmark är enligt barnrättsaktörerna inte förenligt med Barnkonventionen. Det kan ses som exempel på fall där staten aktivt reglerar pull-faktorerna med syfte att färre ska ta sig just till dem.

Studiens syfte var att med grund i utvalda artiklar i Barnkonventionen och med hjälp av teorier om diskurs och styrning belysa eventuella motsättningar mellan asylsökande barns konstitutionella och reella rättigheter. Studiens resultat visar på betydande motsättningar mellan dessa rättigheter, men också betydande skillnader mellan Danmark och Sverige. Det danska

fallet är betydligt mer exkluderande och kravfyllt till sin karaktär samtidigt som det svenska fallet är mer inkluderande och strävar efter normalisering.

8. Avslutande reflektioner

Jag gör i min studie inte anspråk på att berätta huruvida respektive lands lagstiftning eller praxis är förenlig med Barnkonventionen, då det är ett för stort projekt i relation till den här studiens utformning. Ambitionen har inte varit att dra några generella slutsatser, men studiens resultat kan förstås som att det finns tydliga motsättningar gällande asylsökande barns rättigheter och Barnkonventionen samt betydande skillnader mellan Danmark och Sverige. Studien är inte, och utger sig heller inte för att vara, en diskursanalys. För att undersöka diskursen bakom respektive lands lagstiftning krävs mer omfattande och djupgående forskning kring uppkomsten av lagstiftningen. Min ambition har istället varit att med hjälp av lagstiftning samt uttalanden från olika barnrättsaktörer undersöka eventuella motsättningar mellan asylsökande barns konstitutionella och reella rättigheter. Studien har vissa svagheter. Jag har på grund av begränsningar i studiens utformning inte personligen kunnat undersöka asylsökande barns reella rättigheter utan har förlitat mig på information från utvalda barnrättsaktörer. En svaghet skulle kunna vara den vikt jag lägger vid barnrättsaktörernas uttalanden. Jag har dock gjort bedömningen att dessa är trovärdiga i sin kritik. Att granska efterlevandet av de mänskliga rättigheterna är en av de idéburna organisationernas främsta uppgifter. Deras uttalanden har dessutom varit tydligt kopplade till Barnkonventionen. Barnrättsaktörerna kan kritiseras för att ha egenintressen - men detsamma gäller för de statliga aktörerna – varför jag bedömt att deras egenintressen inte utgör ett problem för studiens trovärdighet. Studiens slutsatser bygger på min tolkning av respektive lands lagstiftning och barnrättsaktörernas perspektiv på frågan. Forskning jag tagit del av på området är enig i att det finns brister i lagstiftning och praxis gällande asylsökande barn både i Sverige och Danmark i förhållande till Barnkonventionen. Min studie styrker detta. Det som skiljer min studie från föregående studier är att min inbegriper också den nya, hårdare flyktingpolitik som införts i Danmark och Sverige under senare år. Jag anser att studien fyller ett syfte främst i att belysa vilka konsekvenser den nya restriktiva asyllagstiftning som både Sverige och Danmark antagit på senare tid kan få för asylsökande barn. Ett förslag på vidare forskning är att efter inkorporeringen av Barnkonventionen i svensk lag undersöka vilken betydelse inkorporeringen fått för asylsökande barn. En annan forskningsmöjlighet är att undersöka vilka konsekvenser den nya restriktiva asyllagstiftningen får för asylsökande barn gällande exempelvis deras hälsa och integrationsmöjligheter.

Sverige och Danmark har båda skrivit under Barnkonventionen och ska då också följa den. Samtidigt som svensk regering inför betydande begränsningar i asylsökande barns rättigheter annonserar samma regering att Barnkonventionen ska bli svensk lag. Jag vill här lyfta Röda Korsets Ungdomsförbunds kommentar *Inte alla barn?*. I samband med den tillfälliga ändringen av Utlänningslagen ifrågasatte de om regeringen, när den pratar om Barnkonventionen och värnande om barns rättigheter, syftar till alla barn. Barnkonventionen gör som bekant inte skillnad på barn och barn, utan barns rättigheter gäller alla barn. Med utgångspunkt i detta, samt i studiens resultat och de motsättningar som finns på flertalet punkter anser jag att kommentaren *Inte alla barn?* är talande för studien som helhet. Jag hoppas att studien ska kunna bidra till eftertänksamhet och debatt om vilka barn som menas när vi pratar om barns rättigheter.

9. Källförteckning

Amnesty (2016) *Yttrande över utkastet till lagrådsremiss: Begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.* Tillgänglig:

http://www.regeringen.se/494a88/contentassets/cbebce43816043d6bf864dd0e076b722/24_amnesty.pdf

Andersson, H., Ascher, H., Björnberg, U., Eastmond, M. & Mellander, L. (eds.) (2005) *The asylum seeking child in Europe.* Göteborgs Universitet: CERGU

Andersson, H. (2010) ”Spänningen mellan Barnkonventionen och den reglerade invandringen”, i Andersson, H., Ascher, H., Björnberg, U., & Eastmond, M. (red.) (2010) *Mellan det förflutna och framtiden. Asylsökande barns välfärd, hälsa och välbefinnande.* Göteborgs universitet: CERGU

Andersson, H., Ascher, H., Björnberg, U., & Eastmond, M. (red.) (2010) *Mellan det förflutna och framtiden. Asylsökande barns välfärd, hälsa och välbefinnande.* Göteborgs universitet: CERGU

Barnombudsmannen (2016) *Utkast till lagrådsremiss Begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.* Tillgänglig:

http://www.regeringen.se/494a87/contentassets/cbebce43816043d6bf864dd0e076b722/14_barnombudsmannen.pdf

BEK nr 497. *Bekendtgørelse om undervisning og aktivering m.v. af asylansøgere m.fl.* København: Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet.

Björnberg, U. & Ottosen, M. (eds) (2013) *Challenges for future family policies in the Nordic Countries.* SFI – The Danish National Centre for Social Research. Tillgänglig: <http://www.sfi.dk/publikationer/challenges-for-future-family-policies-in-the-nordic-countries-3738/>

Dansk Flyktingehjaelp (2015) *Hensynet till barnets bedste.* Tillgänglig: https://flygtning.dk/media/1358009/final_25062015_barnets_beste.pdf

Dansk Rode Kors (2010) *Fakta om asylarbejdet I Dansk Rode Kors*. Tillgänglig: <https://www.rodekors.dk/media/1626016/Fakta-Om-asylarbejdet-revideret-2010.pdf>

Eastmond, M. & Ascher, H. (2011) "In the Best Interest of the Child? The Politics of Vulnerability and Negotiations for Asylum in Sweden". *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 37 (8), 1185-1200. doi: 10.1080/1369183X.2011.590776.

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., & Wängnerud, L. (2012) *Metodpraktikan. Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Norstedts juridik.

Engdahl, O. & Larsson, B. (2011) *Sociologiska perspektiv: grundläggande begrepp och teorier*. Studentlitteratur: Lund.

Esping-Anderssen, G. (1990) *The three worlds of welfare capitalism*. Cambridge: Polity.

Fairclough N. (1993) "Critical discourse analysis and the marketization of public discourses: the universities". *Discourse & Society* 4 (2), 133-168. doi: 10.1177/0957926593004002002.

Foucault, M., & Rosengren, M. (1993) *Diskursens ordning: installationsföreläsning vid Collège de France den 2 december 1970*. Stockholm/Stehag: Brutus Östlings Bokförlag Symposion.

Förenta Nationerna (1989) *Barnkonventionen*. Tillgänglig: <https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten>.

Heimer, M. & Palme, J. (2016) "Rethinking Child Policy Post-UN Convention on the Rights of the Child: Vulnerable Children's Welfare in Sweden". *Journal of Social Policy*, 45(3), 435-452. doi: 10.1017/S0047279415000744.

Hedlund, G., & Montin, S. (2009) "Governance som interaktiv samhällsstyrning – gammalt eller nytt i forskning och politik?", i Hedlund, G. & Montin, S. (red.) *Governance på svenska*. Stockholm: Santérus Academic Press Sweden.

Schultz Jørgensen, P., Leth, I. & Montgomery, E. (2011) "The children's rights convention in

Denmark: a status report on implementation”. *Early education and development* 22 (5): 839-862. doi: 10.1080/10409289.2011.597026

Kjaer, A. M. (2004) *Governance: key concepts*. Cambridge, UK.

Laclau E. & Mouffe C. (1985 [2001]) *Hegemony and Socialist Strategy: Towards a Radical Democratic Politics*. London: Verso.

Landguiden. (2016). *Danmark, Aktuell Politik*. Hämtad 2016-11-17 från <http://www.landguiden.se/Lander/Europa/Danmark/Aktuell-Politik>.

LBK nr 1270. *Serviceoven*. Köpenhamn: Social- og Indenrigsministeriet.

LBK nr 412. *Udlaendingelov*. Köpenhamn: Udlaendinge-, Integrations- og Boligministeriet.

Lemke, T. (2002) ”Foucault, governmentality, and critique”. *Rethinking marxism*. 14(3), 49-64. doi: 10.1080/089356902101242288.

LOV nr 614. *Lov om kommunale særlige tilbud om grundskoleundervisning til vise udenlandske børn og unge*. Köpenhamn: Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling.

Lundberg, A. (2013) ”Barn i den svenska asylprocessen”, i Bak & von Brömssen (red.) *Barndom & Migration* (s47-76). Umeå: Boréa.

Migrationsverket. (2014). *Vanliga begrepp när det gäller statliga ersättningar*. Hämtad 2016-12-29 från <http://www.migrationsverket.se/Andra-aktorer/Kommuner/Statlig-ersattning/Vanliga-begrepp.html>

Migrationsverket. (2015). *Ordförklaringar*. Hämtad 2016-11-17 från <http://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Ordforklaringar.html>.

Migrationsinfo. (2016). *Papperslösa*. Hämtad 2016-11-17 från <http://www.migrationsinfo.se/migration/sverige/papperslosa/>.

Migrationsverket. (2016a). *Historik*. Hämtad 2016-11-17 från <http://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Fakta-om-migration/Historik.html>

Migrationsverket. (2016b). *Så här ansöker du om asyl*. Hämtad 2016-11-17 från <http://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Skydd-och-asyl-i-Sverige/Att-ansokaomasyll/Sa-har-ansoker-du-om-asyl.html>.

Migrationsverket. (2016c). *Hälso- och sjukvård för asylsökande*. Hämtad 2016-11-17 från <http://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Skydd-och-asyl-i-Sverige/Medan-duvantar/Halso--och-sjukvard.html>.

Migrationsverket. (2016d). *Skola*. Hämtad 2016-11-17 från <http://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Skydd-och-asyl-i-Sverige/Medan-duvantar/Skola.html>

Ny i Danmark. (2015). *More about applying for asylum*. Hämtad 2016-11-17 från https://www.nyidanmark.dk/enus/coming_to_dk/asylum/asylum_process/more_about_applying_plus_asylum.htm.

Ny i Danmark. (2016a). *Asylum centers*. Hämtad 2016-11-17 från https://www.nyidanmark.dk/enus/coming_to_dk/asylum/accomodation_centres/accomodation_centres.htm.

Ny i Danmark. (2016b). *Provision (support)*. Hämtad 2016-11-17 från https://www.nyidanmark.dk/enus/coming_to_dk/asylum/conditions_for_asylum_applicants/provision.htm

Ny i Danmark. (2016c). *Healthcare*. Hämtad 2016-11-17 från https://www.nyidanmark.dk/enus/coming_to_dk/asylum/conditions_for_asylum_applicants/healthcare.htm

Ny i Danmark. (2016d). *Education and other activities*. Hämtad 2016-11-17 från https://www.nyidanmark.dk/enus/coming_to_dk/asylum/conditions_for_asylum_applicants/education_and_other_activities.htm

Ottosson, L. (2016). *Utan given hemvist (elektronisk resurs): Barnperspektiv i den svenska asylprocessen* (Doctoral thesis) Stockholm: barn- och ungdomsvetenskapliga institutionen, Stockholms Universitet. Tillgänglig: <https://su.diva-portal.org/smash/get/diva2:898728/FULLTEXT01.pdf>

Parkins, N. C. (2010) "Push and pull factors of migration". *American Review of Political Economy*, 8(2), 6.

Rear, D. & Jones, A. (2013) "Operationalising Laclau and Mouffe's discourse theory as a practical method for text analysis". *Critical policy studies* 7 (4), 375-394. Tillgänglig: <http://www.tandfonline.com/toc/rcps20/current#.Usj2vEGCiUk>

Refugees.dk. (2016). *More about art. 7(3): temporary protection status*. Hämtad 2016-12-26 på: <http://refugees.dk/en/facts/legislation-and-definitions/more-about-art-7-3-temporary-protection-status/>

Sainsbury, C. (2012) "Social democratic welfare states and immigrants' social rights", i Sainsbury, D. *Welfare states and immigrant rights: The politics of inclusion and exclusion*: Oxford University Press. doi: 10.1093/acprof:oso/9780199654772.001.0001

Samarbejdsgruppen om Bornekonventionen (2016) *Supplementary NGO report – to the Danish Government's 5th periodic report to the UN Committee on the Rights of the Child*. Tillgänglig: <http://boernesagen.dk/wp-content/uploads/2016/11/Supplementary-NGO-Report-26-oktober-2016-FINAL-16-003.pdf>

Save the Children Sweden (2016) *Barns egna asylskäl. Om rätten att bli sedd som individ*. Tillgänglig: <http://resourcecentre.savethechildren.se/library/barns-egna-asylskal-om-ratten-att-bli-sedd-som-individ>

Save the Children Sweden (2014) *Supplementary Report to the United Nations Committee on the Rights of the Child in Response to Sweden's Fifth Periodic Report*. Tillgänglig: <http://resourcecentre.savethechildren.se/library/supplementary-report-united-nations-committee-rights-child-response-swedens-fifth-periodic>

SFS 2005:716. Utlänningslagen. Stockholm: Justitiedepartementet.

SFS 2008:344. Lag om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl. Stockholm: Justitiedepartementet.

SFS 2011:185. Skolförordningen. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

SFS 2016:752. Lag om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. Stockholm: Justitiedepartementet.

Stretmo, L. (2014) *Governing the unaccompanied child—media, policy and practice* (Doctoral thesis, Gothenburg Studies in Sociology, 56). Göteborg: University of Gothenburg. Tillgänglig: <http://www.gu.se/forskning/publikation/?publicationId=202417>

Svahn, C. (2016, 13 mars). Turkiet och EU överens om ett avtal. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2016-11-17 från <http://www.dn.se/nyheter/varlden/turkiet-och-eu-overens-om-ett-avtal/>

Svenska Röda Korset (2016) *Svenska Röda Korsets yttrande över utkastet till lagrådsremiss Begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige*. Tillgänglig: http://www.regeringen.se/494a88/contentassets/cbebce43816043d6bf864dd0e076b722/31_ro_da-korset.pdf

Sverige för UNHCR. (2016a). *65.3 miljoner på flykt, fler än någonsin*. Hämtad 2016-11-16 från <https://sverigeforunhcr.se/blogg/653-miljoner-pa-flykt-i-varlden-fler-an-nagonsin-tidigare>

Sverige för UNHCR. (2016b). *Vem är flykting?* Hämtad 2016-11-16 från <https://sverigeforunhcr.se/om-oss/vem-ar-flykting>

Sveriges kommuner och Landsting. (2015). *Ansvarsfördelning, asylmottagandet*. Hämtad 2016-11-17 från <https://skl.se/integrationsocialomsorg/asylochflyktingmottagandeintegration/ansvarersattningr/ansvarsfordelningasylmottagandet.7167.html>

The Danish National Council for Children (2016) *Supplementary NHRI Report to the Fifth Periodic Report of Denmark*. Tillgänglig: <http://www.boerneraadet.dk/media/188142/Supplementary-CRC-Report-by-the-National-Council-for-Children.pdf>

Tronarp, G. (2015, 25 september). Så ska flyktingar fördelas mellan EU-länderna. *Aftonbladet*. Hämtad 2016-11-17 från <http://www.aftonbladet.se/nyheter/paflykt/article21470618.ab>

Tursunovic, M. (2010) ”Skolan i de asylsökande barnens vardag”, i Andersson, H., Ascher, H., Björnberg, U., & Eastmond, M. (red.) (2010) *Mellan det förflutna och framtiden. Asylsökande barns välfärd, hälsa och välbefinnande*. Göteborgs universitet: CERGU

UNHCR, Unicef & Migrationsverket (2014) *Barnets rättigheter i asylprocessen*. Stockholm: Elanders. Tillgänglig: <https://unicef.se/rapporter-och-publikationer/barnets-rattigheter-i-asylprocessen>

Unicef Sverige (2013) *Barnets bästa? En studie om asylsökande barn i socialtjänstens barnvård*. Tillgänglig: <https://unicef.se/rapporter-och-publikationer/barnets-basta>

Unicef Sverige (2014) *Alternative report from UNICEF Sweden re. The Swedish Governements 5th report to the UN Committee on the Rights of the Child*. Tillgänglig: https://www.google.se/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0ahUKEwjEh7Ku3JHRAhXHjSwKHcZWBQwQFggmMAA&url=http%3A%2F%2Funicef-porthos-production.s3.amazonaws.com%2Falternative-report-unicef-sweden_c666acff5a7141a6.pdf&usg=AFQjCNFA8Ck UGcBr 0ig0IATYU94Dvjgw&bvm=bv.142059868,d.bGg

Unicef Sverige (2016) *Remissvar på utkast till lagrådsremiss- Begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige*. Tillgänglig: http://www.regeringen.se/494a88/contentassets/cbebce43816043d6bf864dd0e076b722/36_unicef.pdf

Unicef Sverige. (u.å). *Vad innebär det att ratificera Barnkonventionen?* Hämtad 2017-01-02 från <https://unicef.se/fragor/vad-innebar-det-att-ratificera-barnkonventionen>

Utrikesdepartementet (2010) *Mänskliga rättigheter i Danmark*. Stockholm: Utrikesdepartementet. Tillgänglig: <http://www.manskligarattigheter.se/sv/manskliga-rattigheter-i-varlden/ud-s-rapporter-om-manskliga-rattigheter/europa-och-centralasien?c=Danmark>

Vitus, K. & Lidén, H. (2010) "The status of the Asylum-seeking Child in Norway and Denmark: Comparing Discourses, Politics and Practices". *Journal of Refugee Studies Vol. 23, No.* doi: 10.1093/jrs/feq003

Vitus, K. & Lidén, H. (2013) "Asylsökande barn i Norge och Danmark" i Bak & von Brömssen (red.) *Barndom & Migration* (s.79-102). Umeå: Boréa.

Von Hall, G. (2015, 4 februari). Sverige får FN-kritik för barnens situation. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2016-11-28 från <http://www.svd.se/sverige-far-fn-kritik-for-barnens-situation>

Watters, C (2007) *Refugee children*. Taylor and Francis. Tillgänglig: <http://ebookcentral.proquest.com.ezproxy.ub.gu.se/lib/gu/detail.action?docID=325140>